

Bijlage staatsexamen HAVO

2022

tijdvak 1
donderdag 19 mei
11.00 – 12.00 uur

Maatschappijleer

College-examen schriftelijk

Bronnenboekje

Tekst 1

Aanbevelingen

I Nederland dient de ongelijkheden in de jeugdstrafrechtketen ten aanzien van minderjarigen met een
5 allochtone achtergrond op te heffen. Om dit te bewerkstelligen wordt allereerst aanbevolen om meer bewustwording te creëren omtrent de
10 oververtegenwoordiging van allochtone minderjarigen in elke fase van het jeugdstrafrecht door dit thema op de politieke agenda te zetten. Het is noodzakelijk in
15 het belang van deze minderjarigen om door middel van nader onderzoek eenduidige herkomstgegevens in elke fase van het jeugdstrafrecht vast te
20 stellen. Door systematische cijfers betreffende etniciteit in het jeugdstrafrecht kan er beter bekeken worden waarom deze groep kwetsbare minderjarigen
25 oververtegenwoordigd is in het jeugdstrafrecht en hoe dit voorkomen kan worden. Tevens kan er op deze manier gericht beleid gemaakt worden om
30 gelijke bejegening van minderjarigen te realiseren in de afdoenings- en vervolgingsbeslissingen van politie en ... **Z**
35 II Daarnaast wordt geadviseerd aan het etnisch

profileren en de gerichte aanpak ten tijde van het proactief politieoptreden nader aandacht te
40 geven wegens de kans op willekeur en selectiviteit ten aanzien van allochtone minderjarigen. De overheid kan dit voorkomen door de
45 controlebevoegdheden van de politie nader te onderzoeken. Indien blijkt dat dit noodzakelijk is, dient de wetgever de beslissingsvrijheid bij proactief
50 politieoptreden terug te dringen. Bovendien moet de politie zich meer bewust worden van de (schijn van) discriminatie die deze proactieve handelingen te
55 weeg brengen.
III Tenslotte wordt aangeraden om meer erkenning te verwezenlijken van de taalproblemen bij allochtone
60 minderjarigen en de gevolgen daarvan in het jeugdstrafrecht. Wegens het feit dat taalproblemen negatieve consequenties hebben voor de
65 afdoenings- en vervolgingsbeslissingen van politie en ... **Z**, dienen alle professionals in het jeugdstrafrecht getraind te
70 worden op het gebied van communicatie met kwetsbare minderjarigen.

Noot: In de periode van het onderzoek was het nog gebruikelijk om het begrip “allochtoon” te gebruiken. De overheid gebruikt sinds 2015 het begrip “Nederlander met een migratieachtergrond”.

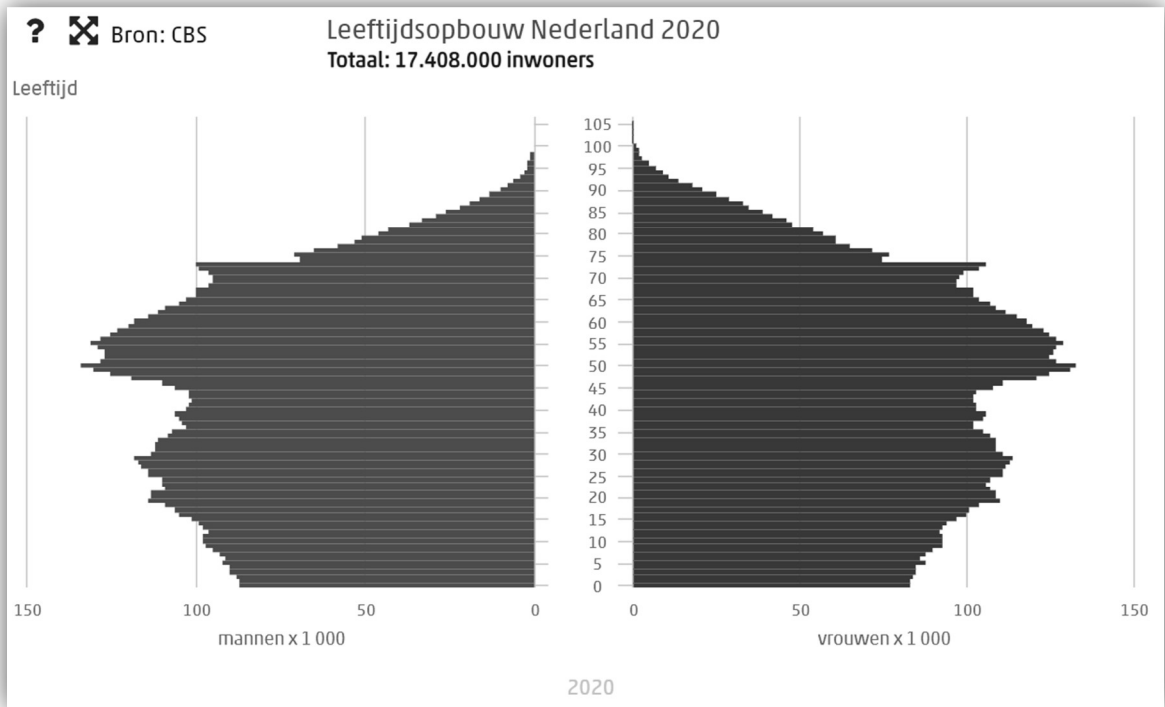
Tekst 2

Peiling van Maurice de Hond

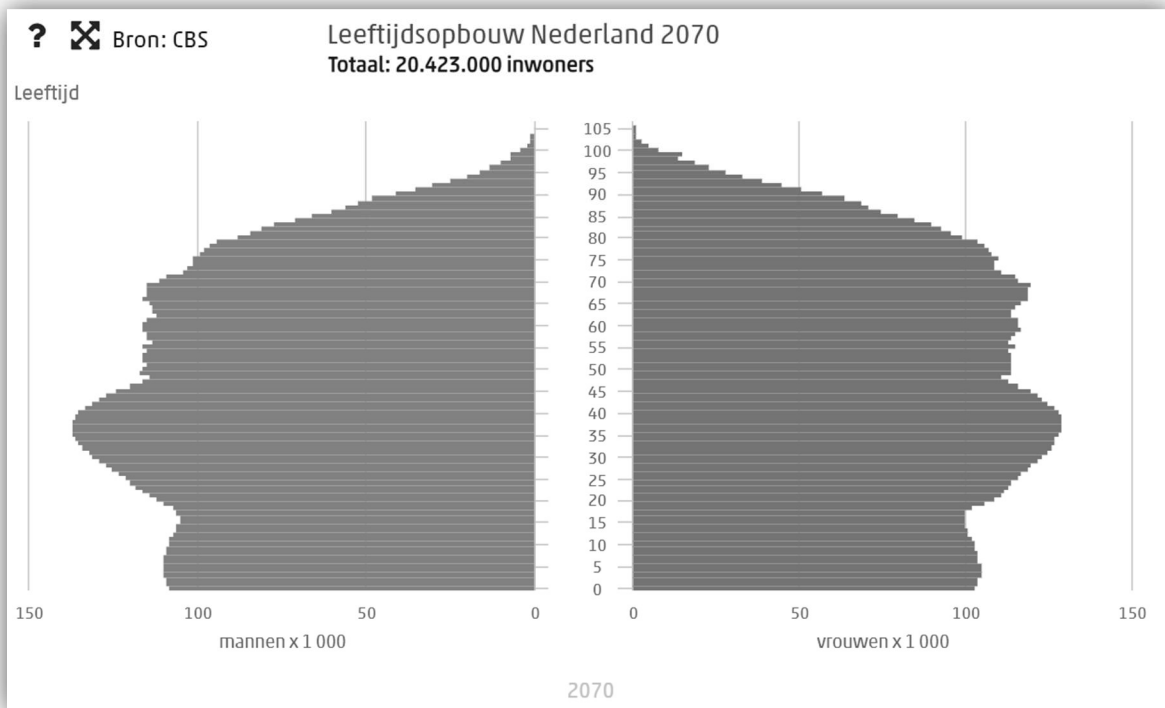
Als er nu Tweede
Kamerverkiezingen zouden
zijn, zou de VVD zes zetels
5 minder krijgen dan de partij in
maart tijdens de verkiezingen
behaalde, namelijk 28 in plaats
van 34. Dat stelt Maurice de
Hond. Als er een Lijst Pieter
10 Omtzigt zou zijn, dan zou die
27 zetels krijgen. De
opiniepeiler ondervroeg vrijdag
en zaterdag bijna 4000
mensen.
15 De opiniepeiler koppelt de
zetelvermindering aan de
commotie de afgelopen dagen
rondom de mislukte verkenning
en rondom demissionair
20 premier en VVD-leider Mark
Rutte. Rutte overleefde een
Kamerdebat daarover met
moeite.
Het debat draaide om de vraag
25 wie met de toenmalige
verkenner Ollongren en
Jorritsma had gesproken over
de positie van het kritische
Kamerlid Pieter Omtzigt. Rutte
30 gaf uiteindelijk toe dat hij dat
was geweest, maar dat hij dat
eerst was vergeten. De
oppositie diende een motie van
wantrouwen in, zijn beoogde
35 coalitiepartners D66 en CDA
kwamen met een motie van
afkeuring.

In de enquête van De Hond is
de deelnemers ook voorgelegd
40 wat zij gedaan zouden hebben
als zij in de Tweede Kamer
hadden gezeten en over de
twee moties hadden moeten
stemmen. Ruim de helft (54
45 procent) van de Nederlanders
had dan voor de motie van
wantrouwen gestemd, 26
procent ook voor de motie van
afkeuring. Ook onder de
50 kiezers van de VVD zou 37
procent voor één van de twee
moties gestemd hebben en 20
procent van de Nederlanders
zou voor geen van de twee
55 moties gestemd hebben.
De deelnemers is ook gevraagd
of de partij waarop ze hebben
gestemd aan een nieuw kabinet
zou moeten meedoen als Rutte
60 premier zou worden. Bij de
kiezers van de huidige drie
regeringspartners is een
meerderheid die vindt dat die
partij niet met Mark Rutte moet
65 gaan regeren: D66 (68
procent), CDA (57 procent) en
ChristenUnie (57 procent). Van
de kiezers van JA21 vindt 51
procent van wel, en bij de VVD
70 stemmers vindt 77 procent dat
de VVD kan regeren met Rutte
als premier.

Figuur 1

Figuur 2

Tekst 3

Twee liberale winnaars, maar welk liberalisme?

- Nederland is geen politiek driestromenland meer – maar wat is het wel? Het liberalisme
- 5 stroomt bruisend door: twee liberale partijen komen afgetekend als grootste uit de verkiezingen en zijn onvermijdelijk in elke coalitie.
- 10 De christendemocratie en de sociaaldemocratie zijn daarentegen verschrompeld. CDA en de PvdA komen samen tot 24 zetels. De toekomst van
- 15 beide oer-partijen is ongewis. (...)
Het liberalisme zegeviert wel. (...)
VVD en D66 bevochten elkaar
- 20 amper. (...)
De VVD-kiezer is cultureel beduidend rechtser dan de D66-kiezer.
- 25 (...)
D66 wil méér vluchtelingen opnemen, de VVD wil desnoods de grenzen sluiten.
- 30 Dezelfde liberale scheidslijn komt bovendrijven in discussies over Europese samenwerking, een thema dat in de naweeën van de coronacrisis zal
- 35 oplaaien. D66 wil méér samenwerken, ook als het bijvoorbeeld gaat om het aangaan van
- 40 gemeenschappelijke schulden. De VVD wil niet minder Europa, maar zeker niet meer. De gemene liberale deler zit niet zozeer in een gedeeld programma, maar in een
- 45 levenshouding. Het is een houding van optimisme, van individuele vrijheden en meritocratie¹. Daarbij past niet alleen een geloof in de kracht
- 50 van het kapitalisme, maar sinds de herbezinning op het liberalisme bij de VVD van de laatste jaren, ook vertrouwen in de overheid. De staat en de
- 55 markt zijn er niet om je kapot te maken: ze zijn er om het leven leuker, mooier en vrijer te maken.

¹ In een meritocratie worden de mensen beoordeeld op basis van hun eigen inspanningen, niet op basis van afkomst of geërfd vermogen.

Tekst 4

Privacyschending TikTok

- 5 Je zou het misschien niet direct verwachten, maar het feit dat de privacyverklaring alleen in het Engels beschikbaar is, dat is een schending van de
- 10 privacy. Wanneer jonge kinderen de app installeerden in de periode van mei 2018 tot juli 2020, dan kregen ze alleen de Engelse privacyverklaring te
- 15 zien. In de zomer van 2020 is dit aangepast, maar wat de Autoriteit Persoonsgegevens betreft is dat al die jaren een fikse schending van privacy
- 20 geweest. De Autoriteit Persoonsgegevens zegt dat het tegen de wet is, want die schrijft voor dat het voor gebruikers van een app altijd
- 25 helder moet zijn wat er zoal met hun persoonlijke data gebeurt. Een kind kan dit überhaupt moeilijk begrijpen, maar zeker als het ook nog in het Engels is.
- 30 Overigens is TikTok niet bedoeld voor kinderen: je mag er pas vanaf 13 jaar en ouder gebruik van maken. Echter is een account niet nodig om de
- 35 app te installeren en TikTok-filmpjes te kunnen kijken, waardoor veel kinderen hier alsnog gebruik van maken.
- 40 **Autoriteit Persoonsgegevens**
Hoewel er meer zaken zijn waarnaar de Autoriteit Persoonsgegevens onderzoek zou willen doen, kan dat niet
- 45 meer. De toezichthouder heeft verder onderzoek moeten staken in verband met de locatie van TikTok. Dat heeft

zich inmiddels - net als veel
50 andere techbedrijven -
gevestigd in Ierland.

